

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

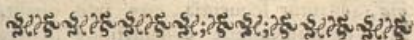
Disquisitio IV. An & in quantum Pontificiæ potestatis super Reges protensio probari possit ex historijs, & exemplis Summorum Pontificum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

mi Pontificis, & huius sanctæ Romanæ Ecclesiæ in omnibus necessitatibus, & utilitatibus suis, custodiendo, & conservando possessiones, honores, & iura eius, quantum Divino suffultus adiutorio sero, secundum fidei, & posse meum rectè, & purâ fide: sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

Ceterum qui iuramenta huiusmodi fidelitatis existant à retro Romanis Principibus, non sinit hæcenus hæsitatum: imò tam quondam Albertus Rex Romanorum immediatus prædecessor memorati Henrici Bonifacio Papæ VIII. prædecessori nostro tempore approbationis ejusdem Alberti, quam Rodolphus pater ipsius, & alij Prædecessores ejusdem Romanorum Reges diversis nostris prædecessoribus juramentum fidelitatis, & obedientiæ præstiterunt. Idemque Bonifacius memoratum Albertum, iuramento huiusmodi ab eo recepto, de Fratrum suorum consilio (præsertim Prælatorum, & aliorum multitudine copiosè) autoritate Apostolicâ recepit in specialem suam filium, & Ecclesiæ memoratæ, ipsi in Regem Romanorum assumpsit, in Imperatorem postmodum promovendum. Verum quia sæpe satus Henricus, qui proximis diebus fuit de hac luce substractus, non virtutè, & mentem, sed ne dum verborum insectans corticem, sensumque confundens, iuramenta restringendo prædicta, curiosè videbatur asserere (ut præsertim) illa ad debitum fidelitatis huiusmodi extendi: novo morbo curiositatis huius luculente veritatis antidotum præsentis declarationis oraculo providimus apponendum. Quia ergo Capitulis iuramento fidelitatis contentis sollicitè meditatione pensatis, ipsa Capitula in præfatis Imperatoris iuramentis quantum ad effectum mentem, & virtutem ipsorum non est dubium contineri: Nos præmissis & alijs rationibus, ne quis in Romanum assumptus Principem, vel in posterum assumendus, an iuramenta huiusmodi per dictum Henricum Imperatorem præstata, & per successores ipsius in futurum præstanda, fidelitatis existant, in dubitationem deducere audeat, vel super his contrarium asserere veritati: autoritate Apostolicâ de Fratrum nostrorum consilio declaramus, illa iuramenta prædicta fidelitatis existere, & cænseri debere. Porro præter iuramenta prædicta idem Henricus suorum in hærens prædecessorum vestigijs, iniquam ingrediatur Italiam, vel ibidem iura aliqua exerceret, sub testimonio suarum patentium litterarum in manibus Dilecti filij Ioannis de Mollianis, Scholastici Ecclesiæ Tullensis, Capellani nostri, ad hoc specialiter per nos missi, nostro, & præfata Ecclesiæ nomine recipientis promissis, & tactis sacrosanctis Evangelijs, iuramento firmavit, quod eandem Ecclesiæ, & fidem Catholicam purâ fide, totisque viribus conservaret reverenter, & etiam defenderet, omnemque Hæresim, schisma, & Hæreticos quoslibet, fautores, receptatores, & defensores ipsorum exterminaret pro posse, ac nunquam cum Saraceno, Pagano, Schismatico, seu alio quolibet Communionem Catholicæ fidei non habente, aut cum aliquo alio præfata Ecclesiæ inimico, vel rebeli, seu eidem manifestè suspecto, unionem quamlibet, seu parentelam, aut consederationem iniret, sed tam nostram, quam successorum nostrorum personas, honorem, & statum manerent, defenderet, & conservaret contra omnes homines cuiuscunque existent præminentie, dignitatis, vel status. Eidem etiam adijcens iuramento, quod manerent semper atque servaret privilegia om-

nia per prædecessores suos Reges, ac Imperatores Romanos præfata Romanæ, & alijs quibuslibet Ecclesijs quocunque concessa tempore, & continentie cuiuscunque. Ipsaque omnia, & specialiter, ac præcipue per clare memoriæ Constantinum, Carolum, Henricum, Ottonem quartum, Fridericum secundum, atque Rodolphum prædecessores ipsius super concessione, recognitione, advocacione, adnotatione, quietatione, & liberâ dimissione terrarum, & provinciarum Romanæ Ecclesiæ ubilibet positarum, quarum etiam multas nominatim expressit, Sedis Apostolicæ, Romanisque Pontificibus super quocunque tenore concessa recognovit, confirmavit, & ex certâ scientia innovavit, ac etiam de novo concessit: & terras ipsas, atque provincias recognovit ad jus, & proprietatem ipsius Ecclesiæ plenissimè pertinere: easque nihilominus ex abundantia de novo Ecclesiæ sæpe factæ donavit, sub prædicto se obligans iuramento, quod ipsas, aliquantè ipsarum partem nullo unquam tempore occuparet; seu quantum in eo esset, ab alio permetteret occupari: nec in eis, aut aliqua parte ipsarum iura aliqua, possessiones, aut tenuras haberet, seu quomodolibet possideret: nec in eis etiam potestaria, seu cuiuscunque Capitania, aut Iurisdictionem per se quamcunque, vel per alium exerceret: quodque (ut Princeps Catholicus, & sæpe dictæ Ecclesiæ Advocatus, atque Defensor) ipsam iuvaret, & consilij, & auxiliij illi assisteret opportunis, contra quoscunque inobedientes, & rebelles eidem & præcipue contra occupantes, seu turbantes terras prædictas, seu provincias, vel partem quamlibet earundem. Sub eodem etiam iuramento promissit, quod tam ipsam Romanam Ecclesiæ, quam alias Ecclesiæ, libertatem Ecclesiasticam, bona; iura; Prælatos, & Ministros Ecclesiarum ipsarum manerent, conservaret, atque defenderet, suo posse. Et quod Ecclesiæ Romanæ Vasallos contra justitiam nullatenus offensurus, devotos, ac fideles Ecclesiæ, etiam in Imperio constitutos benigne tractaret, nec eos opprimeret contra justitiam, aut (quantum in eo esset) per alium opprimi sustineret, sed in suis potius iuribus, & justitijs conservaret. Hoc quoque iuramentum, & etiam pristinum pro eo nobis per suos Nuntios (ut præmittitur) præstitum, receptis sue coronationis insignijs innovavit, prout in patentibus ante coronationem ipsam eius Regio magno sigillo, & alijs post coronationem eandem eius Imperiali aureâ Bullâ munitis, inde consecutis litteris (quas in Archivis Romanæ Ecclesiæ reponi, & diligenter conservari fecimus) plenius continetur.

DISQUISITIO IV.

An, & in quantum Pontificia potestatis super Reges protensio probari possit ex Historijs, & exemplis Summorum Pontificum?

S. I.

Pro isto probandi genere inserviunt tum ea, quæ suprà Disquisit. 2. dicta fuerunt, tum quæ ex Authore tract. de libert. Gallican. lib. 4. cap.

cap. 10. adferuntur in presenti. Childericum III ait, Regem Gallie non ante deposuerunt Franci, ut Pipinum sibi præficerent, quam intervenisset Romani Pontificis auctoritas. Id expressè tradit Eginhardus Caroli Magni Secretarius in vita illius Imperatoris, his verbis: *Gens Merovingorum, de qua Franci Reges sibi creare soliti erant usque ad Childericum Regem, qui jussu Stephani Pontificis Romani depositus, ac detonsus, atque in Monasterium detrusus est, durasse putatur Pipinus autem per auctoritatem Romani Pontificis ex præfeco Palatii Rex constitutus, &c.* Et in Annalibus ad annum 749. Burchardus Wirziburgensis Episcopus, & Iohradus Presbyter Capellanus missi sunt Romam ad Zachariam Papam, ut consulerent Papam de causa Regum, qui illo tempore fuerunt in Francia, qui nomen tantum Regis, sed nullam potestatem Regiam habuerunt: per quos prædictus Pontifex mandavit, melius esse, illum vocari Regem, apud quem summa potestatis consisteret; datâque auctoritate suâ jussit, Pipinum Regem constitui. Et ad annum 750. Hoc anno secundum Romani Pontificis sanctionem Pipinus Rex Francorum appellatus est, & ad hujus dignitatem honoris unctus sacrâ unctione manu sanctæ memoriæ Bonifacii Archiepiscopi, & Martyris, & more Francorum elevatus in solium Regni, in civitate Sueffonia. Childericus verò, qui falso Regis nomineungebatur, tonso capite, in Monasterium missus est.

2. Eginhardi fidem cum dubiam efficere nequeat Ioannes Launoius, in restringendam Summi Pontificis auctoritatem semper intentus; quippe cum sciat, illum scriptorem & magnæ probitatis & exactæ sinceritatis fuisse, ac rem paulò antea gestam, atque ad eò sibi notissimam narrasse, vitam Caroli ab eo scriptam corruptam fuisse, contendit; Annalium autem verba multifariam versat, ut à proprio, & ut ita dicam, nativo sensu desectat, 6. par. Epist. 9. ac primò quidem affirmat, contradictionem esse talem, quæ vix dilui possit inter loca vitæ Caroli Magni, & loca Annalium. Hæc contradictio, ni fallor, in eo esse illi visa est, quòd in vita Caroli Magni Childerici destitutio, & institutio Pipini tribuantur Stephano Papæ, in Annalibus verò Zachariæ; sed mirum est, quòd ad eò acutus non viderit, aut, qui sincerissimos scriptores malæ fidei tam sæpe incusat, dissimularit, imaginariam illam contradictionem se ipsa evanescere, si verbis, quæ ipse retulit ex libello de Majoribus Domus Regiæ, addantur sequentia, quæ ipse omisit. Nam ex utrorumque conjunctione liquet, rem à Zacharia sub finem Pontificatus sui inchoatam, à Stephano ejus successore perfectam; aut à Zacharia per S. Bonifacium Archiepiscopum Moguntinum factam, Stephanum per seipsum confirmasse. Hæc refert Launoius: *His temporibus Childericus in Regno Francorum substituitur, de quo Pipinus Dux legatos ad Zachariam Papam dirigit interrogans eum; si ita manere deberent Reges Francorum, cum penè nullius essent potestatis, solo Regio nomine contenti. Quibus Legatis Romanus Pontifex respondit, illum debere Regem vocari, qui Republicam gereret. Detonso igitur Childerico, & in Monasterium detruso,*

max Franci Pipinum sibi Regem constituunt; sequuntur autem ista; Hic enim rebellantes sibi omnes subegerat, Gripbonem videlicet fratrem suum, Tassilonem quoque ex sorore nepotem; quorum alterum Austrasiorum, alterum Bavariorum Ducem instituit. Denique Zacharia defuncto, Stephanus succedit, qui in Franciam ad Pipinum, urgente necessitate, venit, eumque, ac duos filios ejus Carolum, & Carlomanum pariter suæ benedictionis oleo perunxit. Rem ita, ut diximus, gestam, contigisse, testantur alij scriptores infra referendi.

3. Addit Launoius, Zachariam utpote consultum, mentem suam aperuisse, ut Consultorum mos est, non autem potestatem interposuisse. Id, inquit, Eginhardi verba hæc (Pipinus more Francorum elevatus in solium Regni) omnino exigunt. Nam qui ante Childericum, & Pipinum elevabantur in Regni solium, auctoritate Francorum, non Romani Pontificis elevabantur. At certè verba illa, more Francorum, neque omnino, neque ex parte exigunt consilium tantum à Zacharia datum. Illorum enim sensus apertus est de cæremoniis in Regum elevatione observari solitis, non autem de electionis jure. Ac sicut ex ijs concludi non debet, nec potest, Romanum Pontificem non fuisse consultum, licet is antea non fuisset mos Francorum; cum Eginhardus consultationis expressam faciat mentionem, ita inferri non potest, Summum Pontificem consilio non adjunxisse auctoritatem, cum contrarium luculentissimè testetur Eginhardus his verbis; *jussu Stephani Romani Pontificis, datâque auctoritate suâ jussit, Pipinum Regem constitui; secundum Romani Pontificis sanctionem Pipinus Rex Francorum appellatus est.* Ita scilicet delicata evaserat paucis abhinc annis Francorum conscientia, ut nomen Regis ei tribuere non auderent, qui Regiam auctoritatem jam erat adeptus, nisi Doctoris gravis opinione id sibi licere cognovissent.

4. De antiquiorum Franciæ Regum unctione, quam hic negat Launoius, viderint Franci, quid censendum sit, qui ad miraculum in Clodovei primi Christiani Regis Francorum gratiam factum, ejus originem referunt: mihi verba Eginhardi supra relata Summi Pontificis auctoritatem satis videntur significare, etiam si excluderetur Pipini unctio, quæ à Zacharia Pontifice per Bonifacium, & à Stephano per seipsum facta narratur.

5. Testimonium Eginhardi, quod solum sufficeret, quia, ut supra inuimus, eo tempore vixit, quo rem narratam ignorare non potuit, & eâ sinceritate scripsit, ut fides ei negari non debeat, confirmant Aymonius in lib. 4. de gesti. Franc. cap. 61. Regino Prumiensis Abbas in lib. 2. Chronic. Marianus Scotus in lib. 3. Chronic. Otto Frisingensis in lib. 5. histor. cap. 21. Abbas Urspergensis in Chronico. Sigebertus in Chronico ad annum 750. Paulus Æmilius in lib. histor. Franc. Fredegarius Scholasticus in sine Chronici. Guillelmus Nanguis in Chronographia manuscripta. Robertus Guaguinus in lib. 3. histor. Franc. Carolus Sigonius in lib. 3. histor. de Regn. Ital. quorum verba refert Launoius.

noius. Attamen ipse suo more tot testimonij, aliorum quorundam silentium anteponebat.

6. Imò illi unius scriptoris silentium sufficit adversùs affirmativa plurimorum testimonia. Sic enim in hac Epistola de Anastasio, Regnum Childerico abrogatum, & Francos sacramenti religione solutos tacente, scribit; *De Anastasio*, inquam, *silentio*, quod, si circumspeditione, & accuratâ consideratione perpendatur, de falsitate rerum istarum dubitandi locum nullum relinquit. Quis enim prudens, & attentus crederet, virum Scâs Apostolicæ magnitudini, & commodis addictum, & in Romanorum Pontificum scrijjs versatum, id commemorare, quod Gregorius VII. Otto Frisingensis, Abbas Urspergensis, Ioannes Trithemius, & recentiores alij tam cupide commemorant, neglexisse? Quis, inquam, prudens, & attentus hoc crederet, tum ex alijs, tum ex hoc quoque, quod antea simile nihil in Romana contigisset Ecclesia? Igitur Anastasius non tam silet, quam eloquitur, non accidisse, quod illi accidisse narrant.

7. Sed in quocunque latet se vertat Launoius, tot & tam insignia sunt testimonia, quæ Summi Pontificis autoritatem in Childerici destitutione, ac Pipini insultatione, intercessisse affirmant, ut lætis illis, etiam in ipsius Launoij Epistola, impossibile sit, eis fidem non habere, quantum ad rem ipsam, quamvis ille suo argumento negativo ab Authorum silentio, vel alijs conjecturis, aliquas circumstantias validè confutaret, quod facere sibi immeritò visus est.

8. Misera enim cavillatio, quæ verba illa, *mandatum, iustus, autoritas*, & similia, quibus scriptores utuntur, cum de Summi Pontificis ea in re partibus loquuntur, denotare tantum consilium, aut opinionem interpretatur, ex ipsorum locorum imperturbato mentis oculo, ac sine præposito affectu lectorum, contextu dissolvitur. Præsertim si Authorum ipsorum conditio attendatur, cur enim v. g. Eginhardus, cum dixisset; *Pontifex mandavit, melius esse, illum vocari Regem, apud quem summa potestatis consisteret*, quæ opinionem, & consilium abundè significassent, addidisset, *datâque autoritate suâ iussit, Pipinum Regem constitui*: quæ verba de potestate non possunt non intelligi, nisi fides historiæ hanc declarationem postulasset? An Eginhardi, jam à juventute in Aula Caroli Magni educati, inererat, cum hæc scriberet, Summis Pontificibus ablandiri, vel eorum jurisdictionem ampliare in præjudicium Regum Francorum? An idem consilium fuit alijs scriptoribus Gallicanis tam multis?

9. An Sigebertus Gregorio VII. infensissimus, & Imperatoribus, quorum tempore scribebat, quorumque causâ Pontificibus tam parùm æquus fuit, addictissimus, depositioni Heinrici autoritatem accersere ab exemplo Regum Franciæ non prætermisisset, si aut historiæ integritas, aut evidens rei gesta veritas permisisset? An simplex Papæ consilium, seu responsum his verbis expressisset? *Pipinus verò Princeps Apostolicâ autoritate, & Francorum electione à S. Bonifacio Moguntia Ar-*

chiepiscopo in Regem ungitur, & consecratur. Ad annum 750. An, qui falla non pauca in favorem Imperatorum, vel à se excogitata, testibus fide indignis accepta, narravit, tam incautè locutus fuisset, ut opinionem pareret, à suo affectu longè alienam, si eam dubiam habuisset?

10. An Otto Frisingensis, tot Imperatoribus sanguine conjunctus, quos inter, & Summos Pontifices altercationes intercesserunt, tam graves, tamque diuturnæ, ne Avi sui destitutionem à Gregorio VII. factam confirmaret, non abstinuisset verbis, quæ hanc Summi Pontificis autoritatem clarè denotant, si absque historiæ legum violatione potuisset? *Anno*, inquit, *ab Incarnatione Domini 752. reversi à Roma nuncijs autoritate Papæ Pipinus à B. Bonifacio Moguntino Archiepiscopo, alijsque Regni Principibus in Suesiona civitate ad Regnum eligitur*, lib. 5. histor. cap. 22. *Anno Domini 754. Pipinus à Stephano Papa I. à fidelitatis sacramento, quod Hildrico promiserat, cum alijs Regni Francorum Proceribus absolvitur, ac detonso Hildrico, & in Monasterium detruso, postmodum in Regem inungitur. Ibidem cap. 23. iterum in his verbis notare potes solutionem contradictionis, quæ à Launoio vocatur pugna, quæ vix dilui possit. Otto enim lucidissime narrat, Pipinum & à Zacharia per Bonifacium Moguntinum, & à Stephano ipso unctum, ut dubitari non possit, Eginhardum idem factum modò uni, modò alteri Pontifici non tribuisse, sed cuique suum.*

11. Maximi ponderis est Ottonis testimonium, tum propter egregium viri meritum, tum propter accuratam in evolvendis historijs diligentiam, & in referendis fidem; tum denique, quia, cum diu Parisijs versatus esset, sedulamque studio operam dedisset, facile ei fuit, veritatem addiscere. Pro suo erga Henricum Avum suum affectu legerat, & relegerat Imperatorum gesta, ut sciret, an antea fuisset aliquis à Romanis Pontificibus excommunicatus, & depositus, negatque lib. 6. cap. 35. id antea factum in Romanorum Reges, aut Imperatores, sed tantum Philippicum aliquamdiu à Romano Pontifice inter Pœnitentes retentum, & Theodosium ab Ecclesia exclusum à Beato Ambrosio. Quis igitur credat, eum temerè ac sine examine recepisse illam de Regibus Francorum historiam, quandoquidem ipse post verba relata, paucis interjectis, subjungit: *Ex hoc Romani Pontifices Regna mutandis autoritatem trahunt. Potâlne, rei ejusmodi originem sine discussione admissam ab Ottone?*

12. Nónne Conradus Abbas Urspergensis, qui Gregorium IX. tam insolenter carpit, ut Frederico II. patrocinetur, suppressisset, si passa esset historiæ veritas, quæ autoritatem Papæ in Principes tam apertè præ se ferunt. Ait enim in Chronico ad annum 751. *Zacharias verò Papa super hujusmodi negotio consultus, remandavit, melius esse, illum vocari Regem, apud quem summa potestas consisteret; datâque autoritate suâ, Pipinum Regem constitui iussit. Anno Domini 752. Pipinus per autoritatem Zachariæ Pa-*

pe more Francorum electus ad Regnum, per manus S. Bonifacii Archiepiscopi Moguntiacensis elevatus est in Regni solium in Suesionum civitate Pipinus ex Praefecto Palatii auctoritate Apostolica sublimatus, & unctus in Sedem Regni, postea regnavit annis quindecim, absolutus per Papam Stephanum à juramento, quod Regni Primoribus fecerat. Hic rursus vide compositam pugnam, quae vix dilui posse Launois videbatur.

13. Auctoritatem suam in omnibus dubiam efficit, qui facta adeo certa, & tot testimonijs comprobata negare, ut Launois, audet, ac impugnare totis viribus enititur.

S. II.

Referuntur adversariorum argumenta.

ARGUMENTUM I.

14. EX parte adversa licet 1. argumentari ex actis Comitiorum Galliae Anno 1615. coram Rege celebratorum, relatis à Gramondo hystor. Galliae lib. 1. ad dictum Annum 1615. cum enim suo, & universi Cleri Gallicani, imò & Nobilitatis nomine Cardinalis Perronius supra relatus, multis argumentis ostendisset, Summo Pontifici pro certis casibus esse jus in Regna & Reges: exinde tertij Ordinis ad Clerum Delegati responderunt, non esse novam apud Comiticia generalia Galliae, quam proponerent, thesin, denegantem Papae illam auctoritatem: trecentis abhinc annis, & amplius Gallis non ita creditum modò, sed & scriptum, ita vulgaram scripto eam doctrinam contra Bonifacium VIII. Summum Pontificem, quo tempore Regnum Galliae Sedi Apostolicae subiectum pronuntiaverat. Annum circa 1301. obtulisse rescripto Comiticia trium Ordinum Parisios convocata, Summiq; Pontificis Legatum Archidiaconum Narbonensem acerbè increpasse, moxq; ad Cardinales scripsisse in hæc verba: Nos Prælati, Abbates, Priores, Decani, Praepositi, Procuratores Capitulorum, Conventuum, Collegiorum, Universitatum, Urbium &c. ab omni tempore dicitur Galliae Regnum Deo uni subditum in temporalibus, quod omnibus notum est &c.

15. Addebatur, diversas habuisse Christum ipsum à gladio claves, Petrumq; ubi in arma etiam justè proruperat, gladium mittere jussum in vaginam, ne, qui restaurandis instituebatur, truncaret membra. Manluetè post regnasse Ecclesiam, cui imperium est in volentes Summo Pontifici Vicario Christi, neque jus gladij, quamquam Petri successor, esse, neque jurisdictionem, ubi de privatorum possessionibus agitur: item ubi de publicis nullibi probatam Primæ Sedis potestatem, adeo ut privatum, in hæresin, in idolatriam, in judaicam superstitionem, in omne nefas prolapsum, patrimonio suo deiciat. Cur Magistratum? Cur Regem? Plurime illi in publica jura, quam in privata? Si esse contenditur, unde quæso? An ex Christi respon-

so, qui à Pilato interrogatus, Réxne foret, Respondit: Regnum meum non est de hoc mundo &c. Si diffitetur se Christum mundi Regem, hoc est, sine potestate in mundum, ut Christus est, quo jure arrogabit sibi Vicarius jurisdictionem, quam sibi Christus ipse indebitam dixit?

16. Cæsares nemo negaverit, Reipublicæ Romanæ tyrannicè incubuisse: eos inter Tyberius scelestus, nequam, proditor, incestuosus, adulter, idolorum cultor, crudelis & ferox, per quæ adigebatur populus sæpe in murmura, imò & in rebellionem, quasi indignus tributo foret, qui profigatè desolabat imperium, lanista per continuas cædes magis, quam Princeps: ideòne minùs respondit Christus: Reddite, quæ sunt Cæsaris, Cæsari, & quæ sunt Dei, Deo? Sacramento solvere noluit Christus tyranni, ejuldemq; pagani subditos, & volet Vicarius? Cæterùm si fidei Orthodoxæ fundamenta Rex quatit, jubens subdito, uradoret sculptilia, qui Deo primitus cultum debet, quid fieri Martyrem vetat, qui Christianus est? Non ulque adeo parendum Regi, ut fides abdicetur, moriendum constanter. Hoc modo fieri satis præcepto Christi, quo jubemur reddere Deo, quæ Dei sunt, & Cæsari, quæ Cæsaris sunt. Cultum reddi Deo, cui debetur fides, vitam Regi, cui in subditos jus vitæ & necis est. Doucisse Paulum exemplo & scripto, Regibus impressum esse desuper characterem, quo supremam in subditos potestatem jus dicant, exemplo, cum verberibus cæsus obmutuit in exemplum Christi, cujus item morte admonemur, Principibus etiam tyrannis, Ecclesiæq; persecutoribus obedire: scripto docuisse, patet ex vulgata epistola, quæ Principibus etiam discolis deberi obsequium clamat in hæc verba: Omnis potestas à Deo est: qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit.

Responsio.

17. ADVERSUS hanc pro parte adversa adductam argumentationem, quantum contingit Bonifacium VIII. responder Author Regalis Sacerdotij cit. lib. 1. §. 9. n. 3. Ibi cum producta fuisset Bonifacij VIII. constitutio Extravagans Vnam sanctam inter communes relata de majorit. & obdient; subdit ille Author, videri, quòd ea constitutio à Bonifacio VIII. edita sit circa annum 1302. ardentibus jam inter ipsum, Regemq; Galliae Philippum simulatibus, quas multò etiam magis hoc decretum accendit. Sic enim illud interpretatos esse Galliae Proceres, ut crederent, voluisse Bonifacium Galliae Regnum sibi temporaliter, tanquam beneficiarium subesse, illudq; à Papà, non verò legitimam successione accipi oportere, veluti legere sit in epistolis à Clero Gallicano ad Bonifacium datis in libro Gallicano libertatum Ecclesie Gallicane n. 14.

18. Clementem V. igitur, ut omnem dubitandi, dissidendiq; materiam amoveret, Bonifacianam illam explicasse per Clementinam Meruit. De privilegijs, quæ definivit, Regem Galliae per Bonifacij præinsinuatam constitutionem

tionem non magis Ecclesie Romanae subiectum esse, quam antea fuerit. Sub qua declaratione agnosci aliquam, eamque antiquam subiectionem temporalem (de hac enim tantum, non vero de spiritali dubitatum fuisse) cum Clemens novam tantum subiectionem excluderet.

Objectio.

19. **E**Xcipi potest ex parte adversa, quod in illa Bonifaciana ne apex quidem reperitur, ac si Pontifex iste intenderit, Regnum Galliae beneficiario titulo temporaliter subiectum sibi adiacere, sed constitutio illa tota quantanitur unica Oecumenica per Christum sancta, & in Evangelio fundata Summi Pontificis auctoritate: quam Clemens V. ceu antiquam in Sanctione sua Meruit. super Galliae Regno unice voluit integram, declarando, Regnum Galliae respectu Sedis Apostolicae in eo manere statu, quo erat ante Bonifacianam constitutionem. Quare Gallorum opinionem de Regno suo ad statum beneficiarii erga Sedem Apostolicam, per Bonifacium redigendo, haud nixam fuisse solido fundamento, arbitror, sed mera suspitione, eoque tamen prevalente, ut propterea Clerus Gallicanus de ea monendum duxerit Bonifacium, datis ad eum litteris, quae habentur in libro *libertatum Ecclesie Gallicane n. 14.* Quae suspitio meo iudicio in tantum invaluerat, ut credam, propterea suscitatum hinc fuisse quaestionem super Ecclesiastica erga causas temporales Iurisdictione anno 1329. propositam coram Rege Philippo, ac egregie nomine totius Cleri Gallicani a Cardinale Eduensi Bertrando defensam in publicis Regni Comitibus; uti supra pluribus ostentum fuit. Atque hoc est, quod superius insinabatur, in Comitibus Gallicis anno 1615. celebratis, ex parte tertij, nempe Popularis Ordinis, fuisse Clero Gallicano obiectum, quod trecentis abhinc annis & amplius fuerit proposita illa thesis, de Papae super causas temporales auctoritate.

Responsio.

20. **V**erum sicuti ante trecentos, & ultra annos hanc thesin pro Summo Pontifice sustinuit Cardinalis Bertrandus, sic in hoc etiam saeculo, uti in antecedentibus visum est, Cardinalis Perronius eandem propositionem firmissimis defendit argumentis, ipsimet etiam Christianissimis pro tunc Regibus suae auctoritatis partes contribuentibus, Episcopisque, atque Archiepiscopis ac reliquo Gallicano Clero una cum Nobilitate fortiter & constantiter eam tentibus; velut ex antecedentibus constat, & adhuc constabit ex dicendis infra, relevata interim retortione super sacrae Scripturae textibus in adversa partis praefatae argumentatione allegatis, quamvis antehac super ijs fuerit responsum.

21. **E**X parte adversa licet 2. argumentari ex Popularis in Comitibus Parisiensibus Anno 1615. coram Rege celebratis tertij Ordinis Clero Gallicano representatis insinuationibus hunc in modum propositis. Summis Pontificibus inesse hominum affectus: neque hodie supra nimbos positum adeo fastigium Apostolicae Sedis, ut velut in Olympi cacumine maneat indeleta post annos mille sexcentos, quae Christus in Petra exaravit, aequamimitas, ovium cura solers & innocens, iudicia procul a privatis rebus aequa in omnes. Posse spectari Principum gesta ab infensa Roma, velut cum medio vitri colore inspicitur caelum futurum albescens, nigrum, aut viride, prout vitro infusus color. Sic posse illud Romano Pontifici per vulgatos in majus Regum errores, aut explicata in deterius vitam ipsorum. Et Summis Pontificibus suos esse Aulicos, qui summam rei Romanae tenent: ex privato ipsorum odio, futuram saepe in Reges publicam ultionem. Sic collata Regum jura in arbitrium privati hominis quandoque suspecti. Ipsos Pontifices Romanos, ut homines sunt, posse nullam in apertum causam per naturam impetum, gratiam impelli, aut odio, in hoc, vel illud Regnum, in hunc, vel illum Regem: qua proensione soluto statere aequilibrio, plerumque minas intentabit Principibus, aut fulmina vibrat parum amica manu. Quae si injuria fuerint, ut ferunt per sepe rerum humanarum vires, quid juris erit? Summos Pontifices saepe hominum fragilia induisse, & in ipsos Reges peccasse privatae rei studio, docemur pluribus exemplis, praecipue Alexandri III. Huic, cum esset, quod de Imperatore Frederico quereretur, habuisse supplicem, & iras humiliter deprecantem: sed uti fertur, insultasse jacenti ad pedes, superimposito per haec verba in caput jacentis vestigio: *Supenaspidem & basiliscum ambulabis, & conculeabis leonem & draconem.* Zelum pro domo Dei ob temerariam ab Imperatore Petri dignitatem dixisses, nisi sibi & Petro debitum obsequium respondisses. Cum privatas res miscuit rebus Petri per haec verba: *Et mihi & Petro, prodidit se hominem esse, naturam in affectus pravos pronam. Quem iracundiae calorem, aut arrogantiae lubricum in successorem aliquem diffundi posse, nemo negaverit.* In ijs, quae de fide non sunt, posse quandoque decipi Summos Pontifices. Regibus Deum esse iudicem unum ex Prophetam Rege, dum dixit: *Tibi soli peccavi.* Subscribi a Clero Gallicano Concilij Constantiensis doctrinae, quae Reges etiam tyrannice savientes necari vetat, quae doctrina valere nequeat, si Summi Pontificis arbitrio stat, Regibus interdicare Regno, subditosque nexu solvere, quo fidem debent. Interdicti hic effectus est, ut subditi fiant sui juris. Quo posito, quid vetabit sui juris factos, necare hostem publicum? Non christiana, qui inunctus esse debet: non Regni lex, quia solio dejectus, privatus erit, & hostis publicus. Ergo si liceat

Summo Pontifici, Regem exauthorare, consequens est, ut liceat subdito interficere. Exauthoratio excommunicationem sequitur, hæc maledictis constat, quæ ubi à Summa Sede jaciuntur in quoscunque, excitantur in vivos ipsa inanima, sorbentur aquis, hiatu hauriuntur, fortuito igne cremantur &c. Nunquam à tertio Ordine propolitam hanc thesin, ut de Theologica fide; sed datam in publicum, ut ex politica Magistratum ordinatione de politicis esse doctrinam, vindicet sibi Theologicus Clerus. Immitti casu, de quo agitur, falcem à Clero in messem alienam, multo magis, quam à tertio Ordine, cujus est de re politica disputatio. Fides nomen æquivocum est, uti Deo debetur, ita & Regibus: his debitam à subditis cuique suis fidem, eoque sensu dici posse de fide doctrinam. Si juraverint, politicæ à seita creditum, inaugurandi in Galliâ Episcopi & Magistratus, quid est Summo Pontifici, quod queri possit? Nemini tam altè impressam hanc pro Romanâ Sede doctrinam, ut credat, Summo Pontifici jus esse in hæretici bona, ridiculum sanè, deteriùs haberi Regem subdito. Insanum fore Regem, si præsumperit sibi jus datum, ut Summum Pontificem à Sede depellat quocunque casu. Nullam Regibus in Primam Sedem Jurisdictionem, nullam Primæ Sedi in Reges esse.

Responso.

23. **S**uper præadductâ adversæ partis argumentatione (quoad Summorum Pontificum privata quandoque affectionum studia, & deceptionum ex Aulicis discrimina) responso aliqua in rem præsentem videtur adferri posse ex ijs, quæ profert Author *Regalis Sacerdotij cit. lib. 1. §. 14.* Canonibus, inquit, ex quibus Papæ super Reges autoritas comprobata fuit, forsitan opponi possent: eos à Summis Pontificibus editos esse in causâ propriâ, nec proinde mereri fidem indubitam, nec in Gallijs receptos esse. Verùm hæc exceptio videtur nimis imbecilla, ut tanti, tantorumque Patrum autoritatibus opponi queat, cum illorum aliqua decreta in Concilijs etiam Oecumenicis edita fuerint, & universim inserta Juri publico, usu & approbatione non cujuscunque, sed sanctissimorum Patrum & Doctorum, uti dicitur, recepta, ac exemplis, cursuque tot sæculorum munita fuerint. Ad hæc notissimum ac receptissimum est Juris principium, quemlibet judicem, seu ordinarium, seu delegatum cognoscere, & judicare posse, an sua sit jurisdictio. *Lege Si quis ex aliena. ff. De judicij, Leg. 2. ff. Si quis in jus vocatus.* Et si judex cognoverit, suam esse jurisdictionem, valet mandatis pœnalibus contra non obtemperantes eam defendere. *Leg. 2. in princip. ff. Si jus dicenti.* Quod verissimum saltem est in Principe supremo, nec alteri subiecto, qualis est Summus Pontifex, ac ingenue falsa est Synodus Sinuessana trecentorum Episcoporum in causâ Marcellini Pontificis, juxta *Cap. Nunc autem. 7. dist. Primam Sedem non judicari à quoquam.* Quia igitur nemo alius est,

qui Pontifici Maximo jus dicat, de sua jurisdictione ipse cognoscat; necessitas cognoscendi & in propriâ causâ judicandi, imò potius maxime in causâ Christi & Ecclesiæ, suspitione illum absolvit, maxime cum nulla sit Pontifici in Principes, eorumque jura & dominia potestas, nisi cum Ecclesiæ publica causa hoc remedium & necessarium & ultimum extorqueat.

Reflexio.

Reflexionem faciendo super præadductâ partis adversæ argumentatione, occurrunt sequentia exactius dicenda. Ex eamque parte, quæ Summorum Pontificum minus ordinatæ affectiones in procedendo erga Reges, taxantur, nihil de istis habemus agendum in præsentem causâ, utpote quam nequam probatam volumus, nisi quatenus Summi Pontifices sententias & sanctiones in suis erga Reges processibus ex Verbo Dei ceu fidei principio, per meritum causæ, sub infusæ prudentiæ directivo lumine subumptionem, deduxerunt, atque statuerunt. Sub quo Theologico in Canonibus sancientis tam Concilij, quam Pontificibus familiari, argumentandi genere irreperere haud potest seu error, seu prava affectio, Spiritu sancto omnem eam materialem concretionem, cui subesse potest falsum, omnemque inordinatam concupiscentiam, quæ affectionis depravationem generare solet, per gratiam suam abstergente ac depurante, uti visum est in antecedentibus, & ex professo ostendetur infra in quarto articulo.

Et hinc Alexandri III. erga Fridericum Imperatorem durius prolata verba haud importabant prævæ affectionis, sed puræ erga Dei Domum, Religionis Zelum, ipsomet Pontifice, & Petro, & sibi eatenus vendicante debitæ humiliationis reverentiam, quatenus sibi, ceu Christi Vicario eandem, quæ fuerat in Petro, competeret Apostolicæ autoritatis agnitio ac reverentia.

Esto porrò, Regem, uti quosque alios fideles soli Deo peccare, habitâ reflexione ad propriam peccati rationem ac reatum: nunquid autem hic peccati reatus subest sanctæ Ecclesiæ clavibus, non solum in ordine ad forum *Sacramentale*, sed etiam in ordine ad *virgam correctoriam Matth. 18.* sancitam, atque in foro etiam externo exercendam in vi indefinitæ, Petri successoris æquæ ac Petro concessæ, ad ligandum & solvendum, adeoque judicandum quocunque, quod super terram morale est, de ordinabilitate erga Regnum cælorum vel participans, vel deficiens? In vi cujus adeo per Christum constitutæ autoritatis, aut Reges à morali ad Regnum cælorum ordine excludos, aut Summi Pontificis virgæ correctoriæ subiectos fareri, oportet.

Pessima insuper est argumentatio ex eo, quod, si posset Ecclesia subditos à Regis sui jurejurando solvere, hinc contra Concilij Constantinensis decretum liceret cuique, ipsum interficere. Etenim quod in Rege est morale, in vi characteris Christi, quo in Baptismate est

est insignitus, indirectè & materialiter subijci-
tur equidem sanctæ Ecclesiæ clavibus, non
verò quod est *physicum* in homine, cujusmodi
est vita Regis, ad quam è medio tollen-
dam, nullus Pontificum noscitur unquam
protendisse virgam suam coercitivam, seu
authoritatis sibi Divinitus traditæ gladium,
sub *indirecta* etiam, ac *materiali* solummodò
super eam profuturam protensione. Quòd
denique Regia & Pontificia potestates causen-
tur esse disparatæ, nullam inter se subordina-
tionem obtinentes, fideique æquivoce usur-
patæ, Regi æque ac Pontifici in suâ cujusve
sphærâ convenientis, debitum absque ullo
subordinationis ordine prætendatur; hæc in
antecedentibus, seu à fidei principijs aliena, fuscè
habentur confutata.

ARGUMENTUM III.

Adversariorum.

28. EX parte adversâ licet 3. argumentari ex
præinsinuatâ *Popularis* Ordinis in Comitijis
Parisiensibus peroratione. Ita namque perigi-
tur *ibidem*. Citatos à Perronio Auctores non
de Summo Pontifice, sed Comitijis Regni
generalibus scripsisse, quibus nescio, ac jure ar-
rogant, ut Regem etiam Tyrannum regno
amovere possint. Ita Childericum per Comi-
tia Regni dejectum: ita substitutum Pipinum
consilio juxta, & autoritate insignem, uno
post tot sæcula exemplo. Quæ de Clorhario
narrantur, fabulosa esse, neque Pontifici Ro-
mano jus addicere, etiam si vera, nisi in spi-
ritualibus. Instituisse Philippum Pulchrum, &
Ludovicum XII. contra Bonifacium VIII. &
Julium III. Gallorum Reges, quamvis Sedis
Apostolicæ filij sint, emancipatos esse, sui-
que juris, adeò, ut propria ipsis habeantur,
quæ possident. Dignum esse, quòd trahatur
ad posteros placitum Lutetiani Parlamenti,
quo annum circa 1569. regnante Carolo IX.
Gallorum Rege, Banquereillus, in sacra Theo-
logiâ apud Sorbonam Baccalaureus, habitu
nudus, & tœdifer, multam honoris passus,
ejerâsse fertur opinionem, quæ Summo Pon-
tifici jus dixerat in Reges. Dicit immittam su-
per vulgato apud Gallos miraculo ampullam
liquore plenam, quo ungi solent Reges, ut do-
ceamur, à Deo esse, quòd regnant, nudique
ministerij officium Ecclesiæ militantis, cum
illâ operante ungentur. Hinc esse, quòd Dei
gratiâ Reges dici solent, ne Galli quidem,
sed & reliqui longè post illos, His igitur vin-
dicabat autoritatem Regiam tertius Comiti-
orum Generalium Ordo. *Assensere* Lutetiani
Parlamenti Patres, nec multò post vulgatum con-
federate sententiæ placitum in hanc summam:
regnante procuratore Regio, Senatus censuit, pro
lege politica, Regnòque fundamentali habendum
posthac: quòd Rex Galliarum unius Dei beneficio reg-
nat, quòd neminem in temporalibus agnoscat: quòd
sacrum ipsis caput est: adeò, ut nemini jus sit,
eum quocunque prætextu occidere.

Responso.

29. Super hæc partis adversæ sermocinatione
responsionis loco adduci potest, tum quòd

præcatus Gramondus subijcit; Excanduisse
Clerum super eo Parlamenti Regij placito;
objecisseque, non eas esse Parlamenti partes, ut
ultrò respondeat: Comitijis Galliarum Generali-
bus convocatis, Regium omne jus translatum
in ipsa: adeò, ut velut iustitio indistincto, cessare
debeat Magistratus. Clerum & Nobilitatem
convenire in eandem sententiam, nec ideo
contrariam opinionem valere, quia ita popu-
lus censet, duorum vota & calculos prævalere:
neque id muneris Parlamento, ut Comitiorum
Generalium placitis intercedat; præceptam
alioquin Provinciarum Oratoribus liberta-
tem, quorum est, summò jurè dicere de Re-
publicâ, sub Regis placito.

Clero Sedis Romanæ Orator adjunctus 30.
(Nuntium vocant) vindicabat Apostolicam
autoritatem, dissidioque res haud procul
aberat, nisi Cardinalis Sordilius ad Regem de-
legatus obtineret, in suspensio haberi theses,
donec opportunè discussæ irent in legem, aut
penitus abrogarentur. Vulgatur interea
placitum Lutetiani Parlamenti, præstoque da-
tum id magnâ approbatione per urbem: exin
toto latè Regno diffunditur. A Clero De-
legati iterum detorqueunt novum à Rege di-
ploma, quo multam pecuniæ patitur Typo-
graphus ab edito Parlamenti arresto: unde
probris stupor ediderat, sub fide publicâ nullâ
justus in contrarium lege, & pœnas luit: ac
magè luit Parlamentum, cujus petebatur au-
thoritas. Quidni ergo modernus Gallicanus
Clerus imitetur hoc pristini Cleri Gallica-
ni exemplum?

Sed hæc fortassis excipietur. *Theses illas* 31.
in suspensio habitas fuisse, donec opportuno tempore
discuterentur, ac vel in legem irent, vel penitus
abrogarentur. At numquid moderni temporis
opportunitas jam exigebat à Clero Gallicano
thesium illarum discussionem? Num Eccle-
siæ Gallicanæ conservatio urgebat, ut ejusmo-
di propositionum fieret per Clerum approba-
tio? Dignissimum profectò est, super hac re
audire Authorem tract. de libert. Ecclesiæ Galli-
canæ lib. 3. cap. 13. ita differentem: *Vera li-*
bertatum Ecclesiæ Gallicanæ origo fuit, cum Clerus
illius Regni Beneficiorum à Pontificibus, vel Pseudo-
Pontificibus tempore schismatis oppressi, cœperunt
invocato seculari auxilio, jugum illud excutere, tan-
quam servitutem antiquæ libertatis, Canonibus con-
sentaneæ, contrariam. Nec aliud erant illæ liber-
tates in sua origine, quam libera Beneficiorum &
redituum Ecclesiasticorum dispositio adversus Ponti-
fices illos, eorumque Officiales vindicata. Quæ qui-
dem defensio, quia necessaria, & in se justa videba-
tur, maximas statim vires adepta est, & sensim sine
sensu ad alia excurrit, in quibus minus erat ius-
titia.

Hactenus tamen nunquam Clerus Gallicanus 32.
Ecclesiæ suæ libertates obtenderat adversus Curiam
Romanam, nisi quando ab ea se nimis premi, ac ju-
ribus suis spoliari arbitrabatur. Modò autem cum
Summus Pontifex Ecclesias Gallicanas à gravissima
Regali servitute liberare contendit, Ecclesiæ
Gallicanæ libertates illi obijciuntur, ac gravissimo-
rum dissidiorum semina sparguntur. Quovis colore
suam declarationem Antistites Parisijs congregati
obdu-

obducant, eam sapientibus non probabunt; multo minus ejus edenda consilium. Quis enim obrusum aded ingenij reperiri queat, qui actum illum ed speculare non animadvertat, ut Curia Romana odiosis illis propositionibus perturbata, cogitationes suas ad Regalia negotia avertat, eos conferat, ut in tanti momenti rebus auctoritas sua tam grave detrimentum non patiatur, sed malis, Ecclesias Gallicanas libertate, quam Sedem Apostolicam auctoritate, & dignitate sua careat?

33. Firmatur præadducta Responsio ex dissertatione, quam exornat Author Regalis Sacerdotij cit. lib. 1. §. 10. in fine. Ubi cum hic Author quaesiverit, An Summus Pontifex in Reges & Regna temporalem habeat potestatem? Respondet, absolute negari posse hanc Papæ; cum enim hæc, quæ Summus Pontifex potitur, potestas respectu Regum, atque caularum temporalium sit indirecta, subsidiaria, per accidens, & extraordinaria, non denominat subjectum, utpote quod tale dicitur ab ijs, quæ plerumque, non verò raro accidunt. Per legem 3. & 4. ff. De LL. Atque in hoc sensu, ait, loqui Innocentium III. in Cap. Per Venerabilem. Qui filij sunt legitimi. Et cap. Novit. De Iudicijs. ubi absolute Summus Pontifex negat, sibi esse potestatem temporalem in Reges Galliæ; eaque si uteretur, indebitam & usurpata fore. Hæc igitur dicti Authoris verba conferendo cum Parlamenti Lutetiani præadducto edicto, nunquid verificaretur, quod Rex Galliæ unius Dei beneficio regnet, utpote jus suum Regium à nullis extra Deum quali beneficiario titulo acceptum ferens, neminem in temporalibus agnoscit? Num ergo & Cleri Gallicani primam propositionem in hunc quoque sensum exponere nefas foret?

34. Sed revertendo ad ea, quæ tertij Ordinis Orator protulerat, ex sequenti disquisitione patebit, quam perperam negarit, Authores à Perronio Cardinale superius allegatos non loqui de Summo Pontifice, ejusque erga Reges auctoritate. Quæ de Childerici abdicatione, ac Pipini ad Regium diadema per auctoritatem Pontificiam suffectionis exemplis peroravit Perronius, habere maximum pro Pontificiâ potestate comprobandâ pondus, patet ex dictis supra §. 1. patebitque ulterius ex sequenti conclusione, unâ cum ijs, quæ Bonifacij VIII. cum Philippo Pulchro, & Julij III. cum Ludovico XII. actiones concernunt.

35. Nec est, cur Lutetiani Parlamenti adversus Banquarellum Anno 1569. late sententiæ immoremur, dum ejusdem Parisiensis Parlamenti edictum Anno 1615. editum in pari causâ fuit Regiâ auctoritate abrogatum. Regia equidem potestas in se formaliter est à solo Deo, haud minus, quam ampulla liquore plena ad Franciæ Regem coronandum, olim caelitus immissa: attamen sicut hujus applicatio indiget Ecclesiastici ministerij unctione, sic Regiæ quoque potestatis ad certum subjectum applicatio ex hæreditariâ, non nisi per humanas constitutiones sancitâ successione dependens, quâ moralitatis in regnum Celorum ordinabilis, ex fidei principijs noscitur capax esse, indirectè saltem, ac materialiter subjacet pro cer-

tis extraordinarijs casibus Oecumenicæ Ecclesiæ Pastoris auctoritati; uti probatum jam dedimus, & ulterius dabimus in subsequentibus.

CONCLUSIO.

PRæadducta Summorum Pontificum exempla exhibent argumenta perquam efficacia, ad probandam Pontificiæ supra Reges potestatis extensionem,

36. Explicatur. In Summis Pontificibus duo sunt actuum genera. Vnum respicit Papam, seu sui principium effectivum, quæ homo est, ex congenitâ sibi fallaciâ, & ad malum pronitatis affectione operans. Alterum respicit Papam, seu sui principium, quæ Pontifex est, ex Oecumenicæ sui muneris Pastoralis auctoritate definitens, aut decernens. Declarari potest hæc distinctio ex homine justo, qui, si operetur ut homo, mendax est, & ad malum pronus, facileque profert fructus malos in genere tam veritatis, quam moris pessimos. Si operetur ut justus, cui ut sic operandi principium radicale est gratia sanctificans, proximum verò principium sunt virtutes per se infusæ ac supernaturales, unâ cum gratiæ excitantis, adjuvantis & cooperantis actualibus Dei auxilijs: ut sic quodvis supernaturale opus ex quacunque moralis virtute promanans reduci debet in fidem, & huic seu fundamento superstructum lumen prudentiale supernaturale, seu principium sui directivum. Pari proportionaliter modo; si Papa in se dominari sinat congenitæ fallaciæ, & ad malum pronitatis affectionem, non nisi spinas & tribulos germinabit terra ipsius. Si verò autem & purè decernat ex Oecumenicæ Pastoralis Officij sui auctoritate, considerandum nobis in hac venit, quod sit superstructa Petræ, adversus quam portæ inferi non prævalebunt. In hoc proinde agendi genere Papa se reflectens super virgam correctoriam & coercitivam, sibi à Christo concessam, cum potestate ligandi & solvendi quodcumque, quod in homine per Christianum characterem insignito super terram morale est ad Regnum Celorum ordinabile; ut sic omnimodi decreti sui Apostolici directivum Principium præ oculis habet indubitatum principium; quod per prudentiam gubernativam non naturalem, sed supernaturalem applicando ad casus particulares, sub isto prudentiæ quasi Divinizatæ lumine ex præfacto fidei principio infert sanctionem in duplici, altero fidei, altero prudentiæ infusæ utrinque certo, fallaciæ ac nequitæ per intrinsicam supernaturalitatis suæ in Spiritum sanctum seu principium reducendæ puritatem, experte principio.

37. Res hæc apertius declarari potest sub Oecumenicæ Pontificiæ auctoritatis comparatione ad lumen Propheticum. Hoc, si homini Divinitus concessum fuerit, minimè facit, ne homo Prophetiæ dono ditatus, sit obnoxius fallaci & fallibili, atque ad malum pronæ humanæ conditioni, maximè cum lumen Propheticum sit gratia gratis data, potens in existere homini etiam peccatori, imò infidelis uti constat

constat de Sybillis veris Prophetis, sed Ethnicis. Nihilominus quando is, qui Prophetiae gratia est diratus, intendit in lumen Propheticum, ex hoc Divinizando, ac revelando veritates absconditas, nequit ulla subesse fallitas ac deceptio, quippe cum actus propheticus, quae procedens ex lumine prophetiae, nequeat in se, ac intrinsece coinquinari specie mendacij, quin haec impuritas reducenda foret in luminis Prophetici principium, Spiritum sanctum, quod ne cogitare quidem, minus asseverare licet absque horribili blasphemia. Sic Oecumenica pastoralis muneris potestas, quantumvis inexistat homini per naturam suam fallaci, ac mendaci, & fallibili, & in moribus defectibili, attamen per ipsam Christi institutionem ita est fundata super fidei petram, ut cunctae actiones ex ea promanantes reducenda sint in fidei principium, ejus Oecumenicae potestatis super omni in terris morali ad Regnum caelorum ordinabili protensa, eatenus directivum, ut, si de particularibus casibus est sciendum, decernat per prudentiale Divinitus infusa prudentiae lumen supernaturale, ab omni adeo seu morali defectibilitate, seu intellectuali fallibilitate, atque fallaciae labe depuratum. Quando igitur in praesenti disquisitione procedimus ad Pontificiae potestatis super Reges protensionem, ex Summorum Pontificum exemplis comprobandam, nobis sermo non est, nisi de eorum actibus, quae promanantibus ex illa Apostolicae autoritatis Oecumenica potestate, per naturam suam resolvablem in certum fidei principium, uti in antecedentibus ostensum fuit, & adhuc ostendatur ex decursu praesentis ac subsequenti paragraphi, accuratiusque, ac ex professo ostendatur in Articulo quarto.

PROBATIO I.

In qua refutatur primum Adversariorum argumentum.

36. **E**tenim Ordo Popularis in praerogatis Patriarchalibus Comitibus nitebatur vim facere, ex Divinae Scripturae antehac quidem jam discussis sacris textibus. At eo ipso, quod Christus a Pilato interrogatus: Rex ne foret? responderit: Regnum meum non est de hoc mundo: ex clara hujus responsi littera noscitur, asseruisse sibi Regnum aliquod, non utique aliud, quam illud, de quo Angelus Lucae 1. praedixerat Mariae; fore, ut filius ex ea nasciturus regnaret in domo Jacob, nempe in Ecclesia, quod adeo Propheta Regius Psal. 2. describens, inducit Patrem Aeternum Christo Filio suo loquentem: Postula a me, & dabo tibi gentes hereditatem, & possessionem tuam terminos terrae: reges eos in virga ferrea, &c. In quo Prophetico textu singulariter notandum venit, gentes non prius, quam fierent hereditas & possessio Christi per fidem in Ecclesiae unitatem coadunata, & ad terrae terminos usque protensa, esse de illo Christi regno, cujus Virgam Regiam, oporteret, etiam ferream esse.

39. **Q**uod ergo Christus coram Pilato sibi assererat Regnum, neque Originative, neque ex

ordine ad suum formale objectum etiam specificative existit de hoc mundo, idque secundu dum apertam Christi sententiam, pollet autoritate virgae etiam ferreae. At Christus ascendens in caelum, hujus Regni gubernationem per se visibiliter subire noluit, sed Vicarium sibi constituit Petrum, cum perpetuo ad Ecclesiae Regnum aeternum duraturo successione ordine. In hoc igitur vicario Christi Regno, oportet, jam esse illam virgam ferream, cum Oecumenicam super cunctas Christi oves, earumque omnimodas in Regnum caelorum ordinabiles moralitates protensa indefinita ligandi & solvendi potestate. Cum proinde Christus jubens reddi Caesari, quae Caesaris sunt, & Deo, quae Dei sunt, se tanquam Deum haudquaquam ab isto praecipio suo excludere aut voluerit, aut potuerit, illa autem Oecumenica potestatis virga Regia & ferrea solum vicario modo sit communicata Petri successori, Principaliter autem sit de jure Christi, manifeste evincitur, illis quoque Christi verbis, quibus dictum est, reddenda esse Deo, quae Dei sunt, contineri mandatum Divinum de virga illa regia, Oecumenico sanctae Ecclesiae, seu Regni Christiani Pastori concessa, a cunctis fidelibus Christi caractere insignitis recognoscenda. Et ideo, dum Apostolus praecipit: Ut omnis anima sublimioribus potestatibus subdita sit. Vi hujus Apostolici mandati Reges universos, caractere Christiano insignitos, oportet, Oecumenicae Papae potestati, ejusque virgae correctionis, atque coercitivae etiam ferreae subiectos esse.

PROBATIO II.

In qua refellitur secundum Adversariorum argumentum.

40. **P**raetactus Ordinis Popularis in Comitibus Francis adversus Clerum declamator contra Summorum Pontificum actus vim facere contendit ex eo, quod Apostolicae Sedis fastigium non ita sit positum super nimbos, ut velut in Olympi cacumine affectuum humanorum imbres eam non attingant. Verum ex supra dictis constat, si Summorum Pontificum actus profluant ex Sedis Apostolicae autoritate, eatenus reduci in fidei principium sub prudentiae infusae circa particularia supernaturali lumine, ut certe supra affectionum pravatum, fallaciarumque imbres sit constituta ea per Christum sancita autoritas, commaculari haud potens vel ex morali defectibilitate, vel fallibilitate homini congenita.

41. **S**ed inquit: Unde dignoscere licebit, Summos Pontifices in suis erga Reges processibus ac sententiis, non quae fallaces ac mendaces, pravisque affectionibus obnoxios, sed quae Oecumenicos Pastores verè egisse ex Christi Vicaria autoritate?

42. **S**uper hoc equidem responderet Author Regalis Sacerdotij in sine cit. §. 15. Ad judicium super ejusmodi Pontificij antehac deductis actibus formandum, congrue attendi posse ac debere sanctitatem, & doctrinam Summorum Pontificum, a quibus sanctiones, aut sententiae hujus.

D
V
N
Autoritas
Catholica
Apostolica
GVI
18.

hujusmodi promanarunt, nempe Gregorij Magni, Zachariæ I. Stephani III. Gregorij II. Gregorij X. Leonis III. Pij V. inter Sanctos, Beatissime rellatorum, quibus nefas foret, imponere, ac si suæ Pontificiæ dignitatis juribus haud contenti, aliena voluissent invadere.

43. Verùm hæc ratio adfert argumentum ali- quod haud adæquatam, nec à priori, sed à poste- riori, duntaxat ostensivum, quod actus illi, ceu verè Pontificij, ab omni adeò pravæ affe- ctionis labe depurati, meritò reputandi sint. Quare si quis eorum actuum, quæ à Christi vicariâ autoritate, vel quæ ab hominibus fal- laciæ ac nequitix obnoxijis promanantium, si- gnum & argumentum à priori ostensivum desiderat, sacros Pontificum, Concilio- rumque Oecumenicorum Canones in duabus proximè precedentibus Disquisitionibus multifari- am adductos consulat, in quibus pronum erit advertere, qualiter sanctiones hujusmodi in ipsâ fidei principia sub prudentiali haud purè naturali, sed per infusæ prudentiæ lumen supernaturale sublimato, & quasi Divinizato, erga publicum solummodò Ecclesiæ ac Reli- gionis Orthodoxæ bonum, seu necessitatem reflexo dictamine resolvantur. Atque hic est character propriè discretivus Pontificiorum actuum quæ talium, à Pontificum actibus merè humanis.

PROBATIO III.

In qua refutatur tertium Adversariorum argumentum.

44. IN hoc enim contendeat præinsinuatî Po- pularis Ordinis Orator, Childericum III. Francorum Regem, non autoritate Pontifi- ciâ, sed Comitiorum generalium decreto fuisse depositum, ejusque loco ad Regium diade- ma evectum Pipinum. Num ergo hic Ora- tor Comitia Regni contendit eatenus supra Regium Caput constituere, ut ejus depositio, alteriusque successio ab eorum placito depen- deat? Quæ in §. 1. præ. Disquis. ex Authore tract. de Libert. Gallican. sunt adducta, clarè probant, tum Zachariam I. tum Stephanum III. à Francis interpellatos de Childerico deij- ciendo, & Pipino in Regem evehendo, autho- ritatem suam Apostolicam interposuisse in tantum, ut ea Pipini ad solium Regium evectio illis Summis Pontificibus indubitato adscri- batur.

§. III.

Referuntur nostratis sententiæ argumenta.

ARGUMENTUM I.

45. A Uthor Regalis Sacerdotij cit. lib. 1. §. 15. ad præsens institutum argumentatur I. ab exem- plis Zachariæ Pontificis, Stephani Papæ III. Hadriani Papæ IV. Gregorij II. & Leonis III. E- tenim Anno 51. jussu & autoritate Zachariæ Pontificis Childericus III. ob inertiam, regen- dique imperitiam Regno depositus, & Pipinus bello & potentiâ insignis, in thronû provectus

fuit; uti testantur Æmilios in historiâ rerum Francicar. & vita Childerici III. fol. 46. Egin- hardus in vitâ Caroli Magni ab initio. Regino in Chronico, Ottho Frisingensis lib. 5. cap. 22. Fre- degarius ad Annum 751. fol. 161. Annales Fran- cici à Pithæo editi ad Annum 752. Abbas Ur- spergensis ad Annum 753. circa finem. Sponda- nus ad Annum 751.

Anno dein 754. Stephanus Papa Parisiis Pi- pinum & filios Reges coronat, ac Principeꝝ Francos juramento adigit, nunquam ex alia, quàm Pipini stirpe Regem electuros. Ex Æ- milio in vitâ Pipini. Ludovico Imperatore Magni Caroli filio in Epist. ad Hilduinum. Ab- bate Urspergense ad Annum 153. Ganguino hist. Franc. lib. 3. fol. 45. Ioanne Nauclero vol. 3. ge- nerat. 26.

Anno insuper 774. Hadrianus Papa Caro- lum Magnum expugnato Ticino, capto De- siderio Rege, Regnoque Longobardorum penitus deletò, Romanorum Patritium esse ju- bet; teste Sigeberto in Chronico ad hunc Annum, habeturque in Cap. Hadrianus. dist. 63. cap. seq.

Anno 730. Gregorius II. Synodo Romam convocata, Leonem Isauricum, eò quod sa- cris imaginibus impiè juxta & crudeliter bel- lum inferret, Ecclesiamque persequeretur sanguine &c. calcatoque Jure Gentium, Lega- tos Pontificios exilio proferplerit, hæresique infectus esset, excommunicatione percellit, & ne illi Romæ, aut in Italia tributa pendan- tur, prohibet &c. Ex Cedreno Anno 9. Leonis Isaurici. Zonara in Leone. Maymbourgo hist. Iconoclast. ad annum 730. Spondano ad eundem Annum.

Anno 800. Leo III. Pontifex Maximus ademptum Græcis Imperium in Carolum Franciæ Regem transtulit; uti hæc fusè pro- bata constant ex antecedentibus.

Objectio.

EX parte adversâ excipi potest inprimis, quod Popularis tertij in Comitijis Francis Anno 1615. coram Rege celebratis, Ordinis Orator objecerat, Childericum non autho- ritate Pontificiâ, sed per Comitia generalia Regno evectum, ac Pipinum substitutum esse.

Responsio.

Hanc exceptionem prævalidis argumentis confutavit Author tract. de libertat. Galli- can. §. 1. adductus, qui ibidem videri potest. Et verò, quia dictus Comitiorum tertius Popularis Ordo contendit, Regem Galliarum neminem, excepto Deo, agnoscere, cui capi- tis sui diadema, temporalisque regiminis jura sua regia inclinaret, quomodo jam Comitijis Franciæ fas esset, Regem deponere, aliûmve subrogare? Si hoc nequaquam ex jure directè supra Regem potestatis, à Comitijis præterdâ posse dixeris, sed indirectè duntaxat, in vi seu defensionis naturalis, seu pactionis saltem vir- tualis ac implicitæ de regni Bono publico pro viribus curando, in cujus adeò defectu Comi- tijis publicis incumbere, dum necessitas pub- lica

lica

lica exigit. ut Regno congruenter esset proprium. Quid ni, dum Rex Christianus est sanctæ Ecclesiæ membrum, Oecumenici a deo Ecclesiæ Capituli observantiam, ex indefinita super quodcumque, quod in illo est super terram morale, ad regnum nempe cælorum ordinabile protensa ligandi, & solvendi potestate, propterea debitam in vi Christiani characteris recognoscere obstrictus, in hac potius authoritate Apostolicâ, quam in statuum sibi subditorum Comitibus recognoscat, jus sese, quantum Ecclesiæ necessitas exigit, moderandi, ac reformandi, ac non equidem per se directè, sed indirectè, atque hoc ne formaliter quidem, sed materialiter duntaxat, & per accidens (sub propria a deo duntaxat vocis hujus usurpatione) deponendi, aliumque loco ipsius idoneum substituendi?

ARGUMENTUM II.

49. A Uthor Regalis Sacerdotij præcitus argumentatur 2. ab exemplis sylvestri II. Gregorij VII. & Alexandri III. Etenim anno 1000. Sylvester II. Pontifex Maximus S. Stephano Hungariæ Duci jus & dignitatem Regiam concedit, & Hungariam Regni jurebus donat. Ex Cartulario Episcopo in Stephani vita.

50. Anno 1076. Gregorius VII. per suos Legatos Demetrium Croatiæ, Dalmatiæque Ducem coronat Regem, juribus Regni Dalmatiæ concessis. Ex Vaticanâ Bibliothecâ apud Baronium ad hunc annum n. 66. Eodem anno prædictus Pontifex Henricum IV. Germaniæ Regem in Synodo Romanâ, quod Sacerdotia & Ecclesiasticas dignitates mercatui exponeret, quod subditorum facultates prædaretur, quod appellationes ad Sedem Apostolicam impediret, quod habito Wormatiæ conventu, ausus esset, in Gregorium sententiam dicere, eumque Papatu exuere, & denique ob multa alia flagitia excommunicat, Regnoque indignum pronuntiat, & subditos juramento liberat; unde multis hinc malè actitatis, Germaniæ tandem Principes Henricum redigunt in ordinem, & Rudolphum Suevo Ducem Regem appellant. Ex actis relationis tomo 3. Conciliorum ante Concilium Romanum 1. Anno 1079. idem Gregorius VII. Boleslaum Poloniæ Regem, eod quod beatum Stanislaum Cracoviensem Episcopum ad aras occidisset, diris perculit, Regno, omni que dignitate privatum. Ex Longino in Polonicâ historia. Baronio Anno 779. & alijs. Eodem anno dictus Pontifex adversus Philippum Francorum Regem, cum sacerdotia pretio venderet, proptereaque Episcopum Matiscomensem admittere nolle, rescribit ad Rodericum Cabilonensem Episcopum, ut Regem moneret, quatenus à mercimonio tam turpi abstineret &c. alioquin censuris feriendus, Regnoque casurus. Ex lib. 1. hujus Pontificis epist. 37. Ex cujus verbis etiam patet, Philippum Gregorio paruisse, missisque Legatis, in ejus se potestate futurum respondisse.

51. Anno 1166. cum Fridericus Ænobarbus in Italiam cum exercitu movisset, incendijs & rapinis omnia vastaret, Guidonem Antipa-

pam Alexandro III. opponeret, aderant Constantinopoli ab Emanuele Comneno Imperatore Legati, unionem cum Ecclesiâ Romanâ, ingentemque vim auri, & auxilium spondentes, si Pontifex Maximus Imperium Occidentis Græco restitueret. Exinde Anno 1168. idem Alexander III. Fridericum Ænobarbum perniciosissimo schismate, belloque Italiæ, Ecclesiæ, & Pontifici infestum, sacris & Imperio interdicit. Ex actis Alexandri III. apud Baronium ad dictos Annos, alijsque authenticis monumentis. Sed Fridericus tandem infortunij fractus, pacem cum Alexandro iniit, transmissoque mari, contra infideles ingentibus prælijs & victorijs functus, infelici casu Cyeno anne præfocatur aquis.

Anno 1179. Alphonfus I. Dux Portugalliæ ab eodem Alexandro III. ob res adversus Arabes præclare gestas, jura & titulum Regis accipit, annuumque censum Ecclesiæ Romanæ statuit. Ex Spondano, & Baronio ad hunc annum.

Reflexio.

52. Super his reflexionem facienti occurrit mihi haud importuna Authoris Regalis Sacerdotij prope finem disti §. 15. sequens animadversio, quod nempe omnium propè à Gregorio Magno sæculorum decursu, uluque probatum jam sit, etiam Regnis, Imperijsque Summos Pontifices, cum religio id polceret, legem dedisse, juxta illud Ieremia 1. Ne formides a facie eorum, ego quippe dedi te in civitatem munitam, & in columnam ferream super omnem terram, Regibus Juda, Principibus ejus, & sacerdotibus, & populo terra, & bellabunt adversum te. & non prevalebunt quia ego tecum sum, ait Dominus. ut liberem te: Ecce constitui te hodie super gentes & regna, ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & ædifices, & plantes. Hic namque spiritus, uti etiam peculiari gratia gratis datæ dono erat in Propheta: sic eminenti quapiam ratione est Divinitus annexus pastorali Ecclesiæ sanctæ muneri Oecumenico; uti ex antecedentibus constat, & aequaliter patebit ex sequentibus.

ARGUMENTUM III.

53. A Uthor Regalis Sacerdotij argumentatur 3. ab exemplis Innocentij III. Gregorij IX. Innocentij IV. Gregorij X. Clementis V. Martini V. Julij II. Clementis VIII. Pij IV. Pij V. Sixti V. & Gregorij XIV. Etenim Anno 1210. Otto IV. Imperator, cum Friderico juniori Regi Neapolitano, totique Italiæ bellum inferret, nec à Pontifice admonitus, ceptis abisteret, ab Innocentio III. anathemate perstringitur, Imperio arcetur, permissaque Pontificis idem Fridericus Henrici V. Imperatoris filius à Germaniæ Principibus throno imponitur. Vrspergensis in Chronico, Nauclerus, Spondanus, & Bzovius ad hunc annum.

Anno 1239. Gregorius IX. Fridericum secundum Imperio & sacris interdicit, idemque postea solenni ritu in Concilio Generali Lugduni Anno 1245. ab Innocentio IV. est repetitum. Blondus, Platina, Spondanus ad hunc annum.

Anno 1273. Gregorius X. mandavit Principibus Germaniæ, ut tandem Imperatorem

creent, nisi velint, aliquem à se imponi: sicque Imperium devenit ad Rudolphum Habsburgensem. Spondanus *ad istum annum.*

55. Anno 1307. Interfecto Alberto Imperatore, Philippus IV. Galliarum Rex solenni ad Clementem V. legatione Imperium sibi, vel Carolo fratri petijt, ut sic Imperium rediret ad Francos. Conradus Vecerius in *lib. de gestis Henrici VII.* Bzovius *ad hunc annum.* & Æmilius in *Philippum Pulchrum.* Idem Clemens V. Anno 1310. Venetis, quod occupassent Ferrariam, sacris interdicit, eorumque bona ubique terrarum primo occupanti exponit. Spondanus *ad hunc annum.* Bzovius *ad annum 1309.*

Anno 1420. Martinus V. in Ioannam Reginam Neapolitanam armat Sfortiam Ducem, transferturque jus Regni in Ludovicum III. Andium Ducem, Spondanus & Pandolphus *ad hunc annum.*

56. Anno 1512. Julius II. excommunicat Ioannem Alibretanum, eiusque Regnum primo occupanti donat, quod Ludovico XII. Regi Galliarum opem tulisset. Spondanus *ad dictum annum.*

Anno 1534. Clemens VII. in Henricum Angliarum Regem diras pronunciat, & Regnum abrogat, quod Catharinam legitimam uxorem repulisset, Bolenam in thalamum admisisset, Cardinalemque Roffensem, & Morum præcidisset, ac innocentium sanguine Angliam inundasset, non alterius culpæ, quam Religionis Catholicæ reos. Pallavicinus in *hist. Concil. Trident. lib. 3. cap. 15. & lib. 4. cap. 7.*

Anno 1563. Pius IV. Reginam Navarræ propter hæreses in jus vocavit. Pallavicinus *lib. 24. hist. Concil. Trid. cap. 1. n. 3.*

Anno 1569. Pius V. Elisabetham Angliarum Reginam diris perstringit, Regnumque Angliæ proferibit. Spondanus *ad hunc annum.* & alij, addens Anno 1570. ab eodem Pio Cosmum Medicum Florentiæ Magni Ducis Hetruriæ titulo esse honoratum.

Anno 1575. Sixtus V. Henricum Navarræ, postea Galliarum Regem Hæreticum declaravit, & Galliarum Regno inhabilem. Spondanus *ad istum annum.* & alij.

Anno 1591. Gregorius XIV. eundem Henricum Regio nomine indignum pronuntiat, exindeque Anno 1593. Confederati Galliarum occasione potestatis sibi à Clemente VIII. factæ eligendi Regis, qui Catholicus esset, Comitibus Parisiis celebrant. Spondanus *ad hos annos.* At Henricus Divinitus illustratus, abjurata hæresi, Religionem avitam amplexus, à Clemente VIII. impetravit absolutionem, ad Regiam proinde Coronam promotus.

Reflexio.

57. Reflexionem super hac ratiocinatione facienti, iterum occurrit mihi Author *Regalis Sacerdotij in fine dicti S. 15.* Quamvis, inquiens, aut imprudentiâ, aut abutu in ijs Pontificum gestis aliquando peccatum fuisset: id tamen omni humanæ potentie commune esse, quam si propterea proscriptam quis velit, eò quod excesserit, oportere, omnem tolli potestatem, peiori, quam malum sit, remedio.

58. Verum hæc in re unice cupio intentus esse

in eas Summorum Pontificum adversus Reges, & Imperatores, seu decreta, seu iudicialis sententias, quæ mediante prudentiâ non humane, sed infuse dictamine, per auctoritatem Oecumenicam reducebantur in fidei principia: à quibus si non tam aberratum, quam ad ea attentum non fuisset, non tam Pontificiæ auctoritatis pondus, quam humane infirmitatis labem præferret ordinatio, unce non à Pontifice, quâ Pontifice, sed quâ homine facta: quamquam hoc iudicare, nostrum haud sit, sed Divino iudicio unice reservatum, à nobis consulto prætermittatur.

Sed, inquit, quomodo igitur factum sit, ut Pipini primùm temporibus, nempe Anno à Christo nato 751. cœperint Summi Pontifices ejusmodi jus supra Reges sibi vindicare? Neque enim anteriorum sæculorum ulla hanc in rem exempla proferri poterunt.

CONCLUSIO.

Pontificiorum supra Reges actuum exempla, collata cum sacris Canonibus, & constitutionibus Conciliaribus antehac productis, faciunt indubitatum argumentum Pontificiæ super Reges auctoritatis, Theologicè demonstrativum.

Explicatur. Quamvis enim historiæ, quibus narratur acta Summorum Pontificum, & Conciliorum, non excedat metas auctoritatis humane, sunt tamen instrumenta quedam, mediantibus quibus mens reduci potest ad altiora argumenta Theologica; quemadmodum in præsentem contingit, historias *supra S. 3.* allatas consonare cum sacrorum Canonum, & constitutionum Conciliarium sanctionibus *pres. 1. & 2. Disquisitione* discussis. Quæ igitur historiæ cum sacris Canonibus collatione factâ, mox probatum exhibetur, eas Canonicas sanctiones sub prudentiali supernaturalis luminis dictamine, eatenus reduci in principium fidei, Oecumenicæ super Reges potestatis demonstrativum, ut auctoritas ejusmodi noscatur hinc certissimo Theologico argumento comprobata.

Neque mirari quisquam debet, cur posterioribus primùm sæculis à Pipini Francorum Regis tempore, Summi Pontifices tantam erga Reges potestatem exercuerint. Etenim ex sacris historijs conspicuum est, ad tempora usque Constantini Magni Imperatoris, Ethnicos dominatos fuisse, sub quibus Pontifices Maximos in sanctâ patientiâ oportuit, magis delitescere, quam suæ auctoritatis virgam ferream in publico exercere. A Constantini porro temporibus Ecclesiam, contigit, tantis continuò hæresum, atque Gentilismi hinc inde adhuc dominantis, vel etiam à fide apostasiæ sanctam Dei civitatem devastantis, gravissimis fluctibus jactitari, ut virgam suam correctoriam latius protendere haudquaquam prævaleret, plerumque compulsa, ad hoc unice esse intenta, ut fidei dogmatum integritas cum Ecclesiasticâ inter Clerum disciplinâ, & qualicunque inter Laicos morum

morum honestate conservaretur; veluti ex varijs Oecumenicis, per illa sæcula celebratis, Concilijs constat.

62. Primogenitus inter Occidentis Christianos Reges Christianissimus Galliarum Rex Clodovæus noſcitur ad fidem Christi conversus primùm 499. anno, cujus Regis potentia Alaricus Rex Visigothorum, & Theodoricus Rex Wandalorum Iobacti, Catholicæ Religioni majora incrementa adferre cœperunt. Hoc defuncto, cum Clotharius Clodovæi filius bona Ecclesiæ sibi vendicaret, à Turonensi Episcopo graviter reprehensus respuit, claro ad eò argumento, virgæ correctoræ, vel ab Episcopo, vel ubi extrema exigebat necessitas, à Summo Pontifice supra Reges protensa; ut videre licet ex *Annalibus Ecclesiasticis ad Annum 540.* Quemadmodum tale argumentum subministrat etiam decantata Divi Ambrosij censura, Theodosium Imperatorem propter eadem Thessalonicensium ab ingressu Ecclesiæ prohibentis. Ad Regis uique dejectionem Pontifices equidem non leguntur processisse usque ad præinlinuata tempora, at neque ratio publicæ necessitatis legitur eòtque illam vel efflagitasse, vel sub Regum & Imperatorum seu infidelium, seu perhorum potentia nimia admittisse, nemine Catholicorum anterioribus sæculis existente, qui majora inde eventura rei Orthodoxæ discrimina avertere prævaluisse. Neque verò Summus Pontifex, nisi à Itatibus Francici Regni requisitus, ob Regni & Ecclesiæ publicas necessitates, sua in Chudenco ejciendo, & Pipino succiendendo, clavium auctoritate usus unquam fuisse. Ante hæc igitur tempora casus talem actum, non nisi ex publica necessitate efflagitare potens, non potestas defuit in Summo Pontifice.

PROBATIO I.

63. ETenim in *Regesto Gregorij VII. lib. 2. epist. 21. ad Herimannum Episcopum Metensem* data non pauca ex epistola Gelasij Anastasio Imperatori scripta afferuntur, quæ occasione dederunt Glossæ in *Cap. Alius item. 3. causâ 15. q. 6.* ut induceret Gelasium Papam Anno 492. creatum Pontificem, ac si contra Anastasium Imperatorem scripsisset, quod à posset eum deponere propter suam malitiam. Nihilominus hoc tenendo in suspensio, noſcitur præfatus Gregorius VII in dicto *cap. 3.* taliter reſcriptisse: *Alius item Romanus Pontifex, Zacharias scilicet, Regem Francorum, non tam suis iniquitatibus, quam pro eo, quod tanta potestati erat inutilis, à Regno deposuit: & Pipinum Caroli Magni imperatoris patrem in ejus locum substituit, omnique Francigenas à juramento fidelitatis, quod illi fecerunt, absolvit. Quod etiam ex auctoritate frequenti agit sancta Ecclesia, cum milites absolvit à vinculo juramenti: quod factum est his Episcopis, qui Apostolicâ auctoritate à Pontificali gradu deſiciuntur.*

64. Huic Canonis quoad solutionem à juramento fidelitatis erga illos, qui subſiciuntur excommunicationi, haud dissimiles sunt Canones Nicolai Papæ in *Cap. Auctoritatem. 3. in Cap. Nos Sanctorum. 4. & in Cap. Juratos milites.*

5. dictâ causâ 15. q. 6. Si ergo Summorum Pontificum super juramento vinculo solvendo auctoritatem inquiras, duplex mox se offert difficultas. Una, in quantum eiusmodi vinculum se tenet ex parte jurantis, qui si Laicus fuerit, disquisitio mox enascitur, quomodo iurisdictione Pontificiæ super eo extendi valeat? Altera difficultas est; In quantum iurisdictionis vinculum in homagio fidelitatis Regibus seu Principibus secularibus, etiam supremis præstitum; speciale in his fundans jus non tam privatum, quam publicum; ut sic subſiciatur Clavibus Ecclesiæ per Christum concessis Petri successoribus? Harum equidem difficultatum solutio satis constat ex antecedentibus, at tamen aliquam super hoc puncto reflexionem hic facere, expedit specialiter ex ratione mox deducendâ:

PROBATIO II.

65. SI vel historiarum superius expositarum de Pontificis erga Reges etiam exauthorandos, atque subditos ipsorum à fidelitatis homagio, per jusjurandum etiam firmato, liberandos, actibus tam concordēs attestaciones, vel sacrorum Canonum, Conciliorumque Oecumenicorum hanc in rem tam frequentes sanctiones expendantur, in aperto sanè est, unanimi tam fidelis populi, quam politicorum etiam Magistratum, Theologiæ insuper, ac Jurisperitorum, ipsorum tandem Principum, Regum ac Imperatorum respicientium consensu, esse humiliter receptas, & magnâ cum veneratione tandem comprobatas. An non ergo hic fidelium cum suo Capite Christi Vicario tantoperè hæc in re concordantium non imperitorum duntaxat, sed maxime peritorum, seu Ecclesiasticorum, seu Politicorum (quandiu obediens Christi oves audire cupiunt) huic Pontificio erga Reges procedendi modo, collatis in unum seu suffragijs, seu consilijs, seu etiam armis se opponere nunquam præsumendum consensus, prævalidum nobis præbeat argumentum, altioris indaginis subesse principium, in ipsâ Christi institutione ac fide Divinâ radicatum?

66. Si juramenti vinculum in suâ consideretur formali ratione, importat profectò iuris Divini firmamentum. Si spectetur ex parte jurantis hominis Laici, importat obligationem Jure tam naturali, quam civili firmatam. Si expendatur ex parte illius, cui juratur, eo roborandum importat jus, quæsitum Regi, vel Principi, erga quem fidelitatis homagium præstitum fuit. In quo adeò triplici iurisdictionis vinculo cum interveniat tum Divini juris Religio, tum iuris naturalis, ac civilis in jurante obligatio, tum jus seu privatum, seu publicum Regi, cui præstatur, quæsitum, quomodo Pontificis Romani potestas ad hæc universa jura dissolvenda prævalere poterit? Vix credo, ullum, qui verè Catholicus est, hanc auctoritatem Summo Pontifici denegaturum, quoad privatorum saltem juramenta, uti etiam vota, in quibus eadem est ratio.

67. Hujus ergo rationem solidam investigaturi, undique informamur à viris doctis: Papam solvendo juramenta, neque jus Divinum, neque jus naturale, ac civile, neque jus tertio, maxi:

Auctoritas
Catholica
Apostolica
GVI
18.

maximè publicum, Regi scilicet, quæsitum, per se directè ac formaliter tollere è medio. Quid ergo tunc facit Pontifex? Omnes fateri debent, in iuri-jurandi vinculo importari quid morale, super libero hominis actu fundatum, cui sit superstruendum & juris Divini specialis, seu Religionis, & juris naturalis, ac Civilis, & juris seu private, seu publicæ personæ inde quæsitum obligatio. Hoc igitur morale, numquid quoad sui etiam Virtutem perseverantiam æquè ac id, quod in peccatis est morale, subiectum est sanctæ Ecclesiæ clavibus, super quocunque, quod super terram morale est, ad Regnum ad eò cælorum ordinabile, per expressam Christi ordinationem protensis? Quando igitur ex hinc per Christum sibi concessâ autoritate Romanus Pontifex solvit illud morale, juri Divino Religionis, nec non juri naturali ac civili, proprioque etiam, ne dicam privati, sed etiam Regis juri superstratum, numquid erit consequens indirectè, sicque per accidens ac consecuti-vè cessare effectum obligationis ex multiplici illo jure promanantis: sublato enim eo, cui unice superstruitur multiplex illa jurum obligatio, quomodo ista posset adhuc subsistere? Quemadmodum igitur iuri-jurandi per Summum Pontificem solutio reducitur in fidei principium, Oecumenicæ per Christum constitutæ autoritatis demonstrativum; sic pari ratione potestas ob sanctæ Ecclesiæ necessitatem, Religionisque Orthodoxæ publicam utilitatem exauthorandi Regem, ejusque loco alium ex sanctæ fidei inter Christianos Boni Publici exigentiâ, sufficientium, reducenda est in tale fidei principium Pontificæ autoritatis extensionem disertè firmans, super quacunque in terris à Christi ovibus dependente moralitate, cujusmodi in Regnum cælorum ordinabilis moralitatis expers haudquaquam est seu Regiæ potestatis ad certum subiectum applicabilitas, seu illius politica etiam, ac publica exercitia. Quæ proinde universa non quidem directè, per se ac formaliter; sed indirectè, per accidens, ac materialiter eatenus subduntur Ecclesiæ clavibus, quatenus harum potestas super eorum subitrato materiali per Christi constitutionem protensâ, hoc moraliter destruendo, per consequentiam tollit etiam jura eidem superstruata.

PROBATIO II.

68. EX quibus sic deductis facit jam evanescent, quod in præadducto hujus Disquisitionis §. 2. ex ore Popularis in Comitij Gallicis Anno 1617. celebratis, Oratoris adversus Clerum ac Nobilitatem adferebamus: Nempe diversas habuisse Christum ipsum à gladio Claves; Petriung, ubi in arma, etiam justè proruperat, gladium mittere jussum in vaginam, ne, qui restaurandis instituebatur, truncaret membra. Mansuetè post regnasse Ecclesiam, cui Imperium est in volentes. Summo Pontifici Vicario Christi, neque jus gladij, quamquam Petri successor, esse, neque jurisdictionem, ubi de privatorum possessionibus agitur: idem de publicis. Nullibi probatam Sedis Apostolicæ potestatem ad eò, ut privatum in heresim, ac

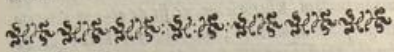
omne nefas prolapsam patrimonio suo deiciat. Cur Magistratum? Cur Regem? Verùm quor sunt in hoc verba asserta, tot supponuntur, minimeque probantur principia falsa. Cùm Christus Lucæ 22. dixerit Apostolis, duos gladios satis fore, nunquid alteruter saltem gladiatorum istorum consistere debebat in Ecclesiæ Clavibus, imò uterque; siquidem in ordine ad Apostolos, respectuque adeò Ecclesiæ, duplicatum hunc gladium designarit? Cùm Christus fideles Ecclesiam audire contumaciter reculantes, jussit Ecclesiæ autoritate avelli à communione Christiana, num Ecclesiæ imperium dici verè potest, non nisi erga volentes exerceri posse? Num istam igitur Ecclesiasticæ Imperij virgam coercitivam super hæreticos Ecclesiam non audientes, extendere nefas est, ut suis quoque bonis ac juribus temporalibus exuantur? Num fortassis Pseudoreformationis hodiernæ Professoribus prætere debet: potestatem Ecclesiæ propriam totam esse merè spirituales, ut, potè spirituali objecto corarctatam? At hoc totum lubens etiam concedo. Nunquid verò, sicut corpus intervire debet spiritui, sic etiam temporalia subordinantur spiritualibus? Numquid homo non quoad animam duntaxat, sed etiam quoad corpus operari debet ad finem spirituales salutis æternæ? Numquid ex statu hominis ad finem supernaturalem elevati ita obligati, universas etiam corporales actiones morales reducendi ad Dei gloriam? Ita profectò pronuntiavit Apostolus, ut omnia, quæcunque facerent homines Christiani sive edendo, sive bibendo, sive aliud quidvis operando, in Dei gloriam ordinarent. Eito igitur, Ecclesiæ potestati merè spirituali per se primò ac directè non subjacere temporalia, autamen ex temporalium ad supernaturalia subordinatione Divinitus constituta, sit consequens, ea secundariè ac indirectè esse subiecta potestati spirituali Ecclesiæ, quæ, dum absolutum habet regimen in ordine ad finem supernaturalem, consequenter habere debet auctoritatem, etiam temporalia tanquam media in hunc finem ordinandi.

Corollarium

Finale præsentis Disquisitionis.

Insertur. Habitâ reflexione ad historicas relationes à sape citato Authore tract. Libert. Eccles. Gallicane nervosè traditas, ac egregiè vindicatas, atque à nobis in hujus Disquis. §. 1. relatas, si istæ conferantur cum Canonicis & Summorum Pontificum, & Conciliorum definitionibus præ. 2. & 3. Disquis. adductis, omnino patere circa propositionem potestatis Ecclesiasticæ supra Reges protensâ assertoriam, fidelium cum suo Capite Oecumenico confessionem in tantum, ut hæc in ipsâ fidei principia per eandem fidei Canonicas sanctiones reducatur. Unde haud tutam videri contrariam opinionem, si ne indirectam quidem erga Reges quoad ea, quæ in ipsis sunt moralia, Ecclesiæ potestatem, modis aliis explicatis, seu adhuc explicandis, admittere vellet. Imò præbati

bari hinc posse, quod Summus Pontifex etiam jure prescriptionis tendere possit istam indirectam supra Reg. causis etiam temporalibus, non eadem quâ temporalibus, sed quâ formalitate spiritualis necessitatis supervehlitis auctoritatem; veluti Bertrandus Cardinalis Eduensis in sua contra Petrum de Cugne- nalis achrone universaliter probat de potestatis Ecclesiasticæ super temporalibus protensione, eod quod ad præscriptionem non nisi tria requirantur, nempe titulus, qui in præfenti causâ fundatur in ipso jure Divino: bona fides, quæ utpote circa hanc causam in ipsa fidei principia reducibilis, non potest non fuisse certa & securissima; & denique continuïtas temporis, quæ ex adductis exemplis, Summorumque Pontificum erga Reges & Imperatores achratis noleitur ultra mille annos protendi: quamquam supervacaneum foret, ad hunc præscriptionis titulum confugere, ubi jus Divinum non verisimiliter duntaxat, sicuti ad præscriptionem satis est, sed cum omnimodâ in fidei principia reducibili certitudine, favere dignoscitur.

DISQUISITIO V.

An, & in quantum Pontificia super Reges auctoritas probari valeat ex unanimi Ecclesiæ, ac Theologice sacrosanctæ Doctorem consensu?

S. I.

1. **I**stud probandi genus egregiè prosequitur Author cit. tract. de Libert. Ecclesiæ Gallicanæ lib. 4. cap. 6. exordians à S. Gregorio Magno, qui libro 11. Epist. 10. concessis privilegijs Xenodochio à Brunichilde Regina, & Theodorico ipsius nepote Rege constructo, subjungit: Si quis verò Regum, Sacerdotum, Iudicum, personarumque secularium hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam venire tentaverit, potestatis, honorisq. sui dignitate careat. Quam clausulam continet in duabus quoque sequentibus epistolis, idem Author observat, ibidem prævalidè confutans Ioannem Launoium, tres illas epistolas suppositas, aut saltem interpolatas ostendere conatum Epist. part. 7. epist. 1. & 6. tametsi ab undecim seculis nemo eas in dubium revocavit, nec solum à Gregorio VII. allegata fuerit prima eorum, sed omnes à pluribus, etiam Gallicanorum monumentorum collectoribus, exscriptæ sint; velut eo loco per totum caput ostendere pergit præcatus Author, quò Lectorem, si quo fortassis scrupulo pulsaretur, remittere volui.

2. Idem Author sequenti cap. 7. plures inducit sanctos Doctores, ex quibus probat, prædictam Cleri Gallicani propositionem non esse consonam ipsorum doctrinæ. Sanctus namque Bernardus de consid. lib. 4. cap. 3. sic Eugeni- um III. alloquitur; Quid tui demum usurpare gladium tentes, quem semel jussus es ponere in vaginam? Quem tamen, qui tuum negat, non satis mihi videtur ostendere verbum Domini, dissentis sic: Convertite

gladium tuum in vaginam. Tuus ergo, & ipso tuo forsitan nutu, etsi non tuâ manu evaginandus. Alioquin si nullo modo ad te pertineret, & is, dicentibus Apostolis; Ecce gladij duo hic, non respon- disse Dominus, satis est, sed nimis est. Uterque ergo Ecclesiæ, & spiritualis scilicet gladius, & ma- terialis, sed is quidem pro Ecclesiâ, ille verò & ab Ecclesiâ exercendus est. Ille sacerdotis, is militis manu, sed sanè ad nutum sacerdotis, & jussu Imperatoris. Ex quibus S. Bernardi verbis, quæ- cunque adhibeatur interpretatio, necessariò resultat, Ecclesiasticam potestatem, saltem in- directè, ad temporalia Principum ex mente S. Bernardi pertinere. Docet enim aper- tissimè, Summum Pontificem habere jus im- perandi, ut bellum geratur adversus Ecclesiæ hostes. Si ergo Princeps Christianus non solum à fide ipse desisteret, sed etiam subditos averteret, nec aliâ posset ratione comprimere, posset Ecclesiâ contra eum alios ad bellum in- ducere, ac ita eum à dominio deturbandum curare. Hanc tantum Ecclesiasticæ partis po- testatem adstruere visum est S. Bernardo pro temporis sui conditione, nimirum ob expe- ditiones Christianorum Occidentalium in Ter- ram Sanctam contra Infideles. Fulconis Ar- chiepiscopi Rhemensis, & Ivonis Episcopi Car- notensis sententiam retulimus Disquis. 2. S. 1. n. 5. & 6.

Doctrinam illam magis explicat S. Tho- mas Universitatis Parisiensis Alumnus 2. 2. quæst. 12. art. 2. in Corp. Infidelitatem illorum, qui fidem susceperunt, potest (Ecclesiâ) sententialiter punire, & convenienter in hoc puniuntur, quod sub- ditis fidelibus dominari non possint. Hoc enim vergere posset in magnam fidei corruptionem. &c.

S. Bonaventura ejusdem Universitatis Pa- risiensis Alumnus tom. 7. par. 2. de Ecclesiastica Hierarchia cap. 1. Patet, inquit, quod dignitas Cle- ricalis, quæ in sua radice considerata, est penitus spiritualis, merito est consona Ordini dominationis, quæ sic præcedit alios inferiores Ordines, quod illos illuminat, perficit, & purgat, & tamen ab illis non illuminatur, nec perficitur, nec purgatur. Quia sicut spiritus dignitate, & officio præcellit corpus, sic potestas spiritualis dignior est, quàm secularis, & ideo bene sortitur nomen dominationis. Unde Re- galis potestas subjacet potestati, & auctoritatî spirituali, sicut in prima Canonica Petri dicitur: Vos estis gens sancta, Regale sacerdotium, &c. nam temporale Regnum velut quoddam adjectum subjacet sacerdotio in Novo Testa- mento; sed in Veteri Testamento sacerdotium subsuit Regno, unde dicitur in Exodo. Elegi vos in populum peculiarem, in sacerdotale Regnum, ubi Regnum ponitur substantivè, sed Sacerdotium ad- jectivè. Hæc fortè de solâ dignitate & ex- cellentiâ potestatis spiritualis supra secularem intelligi possent, sed continuò addit; Et ideo Reges tunc poterant amovere Sacerdotes, sicut Sa- lomon amovit Abiathar. Iam verò possunt Sacer- dotes, & Pontifices ex causa amovere Reges, & Im- peratores, sicut sæpius accidit, & visum est, quando scilicet eorum malitia hoc exigit, & Republicæ necessitas sic requirit. Summus verò Pontifex, pe- nes quem prima in terris residet auctoritas, non à Rege, non à Principe seculari, non ab homine juda-

gitur

Historia
Cathedra
Pontificia
GVI